

DOI 10.24144/2077-6594.2.2020.201619
УДК 616.15(1-22)+614.3

Горох В.В.

Організація високоспеціалізованої гематологічної допомоги на рівні сільськогосподарської області

Сумський державний університет, м. Суми, Україна

sokl_omo@email.ua

Горох В.В.

**Организация высокоспециализированной
гематологической помощи на уровне
сельскохозяйственной области**

Сумский государственный университет, г. Сумы, Украина

Horokh V.V.

**Organization of highly specialized hematological care
at the level of agricultural region**

Sumy State University, Sumy, Ukraine

Вступ

Здоров'я населення має стійкі тенденції до погіршення [1]. До класів хвороб які мають найбільш суттєвий вплив на зростання захворюваності населення його інвалідизацію та смертність відносяться і хвороби крові та кровотворних органів [2]. Зростання рівня захворюваності населення на хвороби крові та кровотворних органів в Україні відмічалось після аварії на ЧАЕС [3]. Деякі вчені вказують на високий рівень захворюваності населення на хвороби крові та кровотворних органів на територіях з розвинутою промисловістю, що зумовлено незадовільною якістю навколишнього середовища [4]. Зростання рівнів захворюваності потребує оптимізації медичної допомоги населенню [5].

Мета роботи – дослідити та провести аналізу стан організації високоспеціалізованої гематологічної допомоги на рівні Сумської області та встановити рівень задоволеності нею пацієнтів.

Матеріали та методи

Матеріалами дослідження слугували дані галузевої статистичної звітності в Сумській області за період 2014-2018 роки та результати соціологічного дослідження серед 183 пацієнтів гематологічного відділення Сумської обласної клінічної лікарні. Під час дослідження використано медико-статистичний, соціологічний методи та метод структурно-логічного аналізу.

Результати дослідження та їх обговорення

В ході дослідження було встановлено, що високоспеціалізована гематологічна допомога дорослому населенню Сумської області надається на базі обласної

клінічної лікарні. Для цього на базі лікарні створено гематологічне стаціонарне відділення та на базі консультативної обласної поліклініки – консультативний спеціалізований гематологічний кабінет.

В штатному розписі обласної клінічної лікарні введено 5 посад лікарів-гематологів. Штатні посади укомплектовані 4 фізичними особами лікарів-гематологів, із яких 3 (75,0%) є атестованими, а 1 (25,0%) є молодим спеціалістом. Із загального числа лікарів-гематологів 2 (50,0%) є пенсіонерами, в 1 (25,0%) особою перед пенсійного віку.

Лікарі-гематологи обласної клінічної лікарні здійснюють консультативну та діагностичну допомогу направленим хворим, стаціонарне лікування, причому направлення на госпіталізацію в обласну лікарню здійснюють лікарі консультативного прийому та вони проводять в межах системи охорони здоров'я області організаційно-методичну роботу, а також здійснюють консультативну допомогу в закладах охорони здоров'я тяжкохворих на виїзді.

В табл. 1 представлено дані про організацію консультативної допомоги лікарями-гематологами обласної лікарні за період 2014-2018 рр.

Аналіз наведених в табл.1 даних вказує на те, що в цілому за період дослідження кількість консультованих хворих протягом років дослідження статистично не змінилася, але найвищий рівень показник мав в 2015 році (8012 осіб). В 2018 році було консультовано 3185 (48,0%) хворих з яких проживають в містах, 1250 (26,9%) пацієнтів які проживають в сільській місцевості та 2195 (33,1%) хворих, які проходили лікування в ЗОЗ області.

Далі було вивчено рівень підготовки хворих до консультації направлених до обласної клінічної лікарні: визначення мети консультації та рівня обстеження, що впливає на якість та терміни проведення консультації. Отримані результати наведено в табл. 2.

Таблиця 1. Консультативна допомога лікарями-гематологами обласної клінічної лікарні, 2014–2018 рр. (абсолютні дані)

Показник	2014	2015	2016	2017	2018
Дано консультацій міським мешканцям	3375	4246	3619	3255	3185
Дано консультацій сільським мешканцям	1136	1208	1090	1051	1250
Консультовано в стаціонарах області	2104	2558	2124	2005	2195

Таблиця 2. Показник рівня підготовки до консультації

Показник	Абсолютні дані	%
Скеровані лікарями-гематологами штатними	14524	100,0
Повністю	13348	91,9
Частково	1176	8,1
Не підготовлено	-	-
Скеровані лікарями-гематологами позаштатними	8360	100,0
Повністю	-	-
Частково	5334	63,8
Не підготовлено	3026	36,2
Скеровані лікарями-спеціалістами	1023	100,0
Повністю	-	-
Частково	406	39,7
Не підготовлено	617	60,3

Аналіз отриманих та наведених в табл. 2 даних вказує на те, що рівень підготовки пацієнтів до проведення консультації залежить від спеціальності лікарів, які скерували пацієнтів. Аналіз показав, що повністю підготовленими до проведення консультації були 91,9% пацієнтів, які були скеровані лікарями-гематологами штатними і повністю були не підготовленими 36,2% тих, що були направлені лікарями-гематологами позаштатними і 60,3% – направлені лікарями-спеціалістами.

Для надання високоспеціалізованої гематологічної допомоги в складі обласної клінічної лікарні функціонує спеціалізоване гематологічне відділення на 33 ліжка. Рівень забезпеченості дорослого населення гематологічними ліжками становить 0,35 на 10 тис. дорослого населення (Україна – 0,3). Матеріально-технічна база обласної клінічної лікарні дозволяє забезпечити надання та організацію медичної допомоги

хворим на хвороби крові та кровотворних органів у відповідності до галузевих медичних стандартів. Далі, в табл. 3 наведено дані про використання стаціонарних спеціалізованих гематологічних ліжок.

Наведені в табл. 3 дані вказують на тенденцію до збільшення кількості пролікованих хворих та високий рівень використання спеціалізованих госпітальних ліжок (354,6 днів в рік), при тенденції до зменшення показників середнього перебування хворих на ліжку (12,6 дня) (Україна – 1098 дня) та госпітальної летальності пацієнтів (0,32%) (Україна – 1,77%).

Далі, відповідно до програми дослідження, було опитано 183 пацієнтів стаціонарного відділення обласної клінічної лікарні щодо вивчення оцінки ними доступності та якості високоспеціалізованої гематологічної стаціонарної медичної допомоги. Отримані результати наведено в табл. 4.

Таблиця 3. Показники роботи спеціалізованих гематологічних ліжок Сумської обласної клінічної лікарні, 2016-2018 рр.

Адміністративна територія	2016	2017	2018
Кількість ліжок	33	33	33
Кількість госпіталізованих	907	913	922
Робота ліжка, днів на рік	352,8	348,0	354,5
Середнє перебування на гематологічному ліжку, днів	12,8	12,6	12,6
Летальність на гематологічному ліжку, %	0,66	1,10	0,32

Таблиця 4. Оцінка доступності та якості стаціонарної високоспеціалізованої гематологічної медичної допомоги, %

Показник	%
Фізична доступність	
Доступна	50,3±2,5
Скоріше доступна ніж недоступна	33,9±2,4
Скоріше недоступна ніж доступна	15,8±1,8
Недоступна	-
Економічна доступність	
Доступна	34,4±2,4
Скоріше доступна ніж недоступна	51,4±2,5
Скоріше недоступна ніж доступна	11,5±1,6
Недоступна	2,7±0,8
Якість медичної допомоги	
Якісна	55,4±2,5
Скоріше якісна ніж неякісна	33,9±2,4
Скоріше неякісна ніж якісна	9,3±1,5
Не якісна	1,4±0,6

Фізично доступною стаціонарну високо-спеціалізовану гематологічну допомогу оцінило 50,3±2,5% опитаних, а скоріше недоступною ніж доступною – 15,8±1,8%. Це були жителі віддалених сіл області. Економічно доступною її оцінило 34,4±2,4% респондентів, а недоступною – 2,7±0,8%.

Стаціонарну високоспеціалізовану медичну допомогу якісною оцінило 55,4±2,5% респондентів при цьому неякісною стаціонарну медичну допомогу оцінило 1,4±0,6% – високоспеціалізованої медичної допомоги.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням оптимальних шляхів організації медичної допомоги населенню сільськогосподарської області з хворобами крові та кровотворних органів в умовах реформування галузі охорони здоров'я.

Висновки

В статті наведено дані про стан організації високоспеціалізованої гематологічної допомоги на рівні Сумської області та рівень задоволеності нею пацієнтів стаціонарного гематологічного відділення обласної клінічної лікарні. Дані дослідження мають бути враховані в процесі оптимізації гематологічної служби в області в процесі реформування галузі охорони здоров'я.

Література

1. Медведовська Н. В., Дячук Д. Д. Стан здоров'я населення України, діяльність та ресурсне забезпечення закладів охорони здоров'я в регіональному аспекті. Україна. Здоров'я нації. 2012. №1 (21). С. 30–39.
2. Лібанова Е.М. Смертність населення України у трудоактивному віці. Монографія. Е.М. Лібанова, Н.М. Левчук, Н.О. Рингач та ін. К., 2007, 211 с.
3. Педан Л.Р., Пілінська М.А. Оцінка стабільності хромосом лімфоцитів периферичної крові осіб, постраждалих від дії факторів Чорнобильської аварії, за допомогою тестуючого мутагенного навантаження in vitro // Доп. НАН України. – 2004. – № 12. – С. 175–179.
4. Батманова І.Ю., Слабкий Г.О. Динаміка захворюваності дорослого населення Донецької області на хвороби крові та кровотворних органів // Вісн. соц. гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2006. – №3. – С. 29–34.
5. Лехан В. М. Стратегія розвитку системи охорони здоров'я: український вимір / В. М. Лехан, Г. О. Слабкий, М. В. Шевченко // Україна. Здоров'я нації. – 2010. – № 1 (13). – С. 5–23.

References

1. Medvedovskaya N.V., Dyachuk D.D. Stan zdorovia naseleння Ukrainy, diialnist ta resursne zabezpechennia zakladiv okhorony zdorovia v rehionalnomu aspekti [State of health of the population of Ukraine, activities and resources of healthcare institutions in the regional aspect]. Ukraine. The nation's health. 2012; 1(21): 30–39.
2. Libanova E.M., Levchuk N.M., Ringach N.O. et al. Smertnist naseleння Ukrainy u trudoaktyvnomu vitsi. Monohrafiia. [Mortality of the population of Ukraine in working age. Monograph]. K., 2007, 211 p.
3. Pedan L.R., Pilinska M.A. Otsinka stabilnosti khromosom limfotsytiv peryferychnoi krovi osib, postrazhdalykh vid dii faktoriv Chornobylyskoi avarii rii, za dopomohoiu testuiuchoho mutahennoho navantazhennia in vitro [Estimation of peripheral blood lymphocyte chromosome stability in Chernobyl accident victims using in vitro mutagenic load testing]. Add. NAS of Ukraine. 2004; 12: 175–179.
4. Batmanova I.Yu., Weak G.O. Dynamika zakhvoriuvanosti dorosloho naseleння Donetskoi oblasti na khvoroby krovi ta krovotvornykh orhaniv [Dynamics of incidence of adult population of Donetsk region for blood diseases and hematopoietic organs]. Bulletin of social hygiene and health care organization of Ukraine. 2006; №3: 29–34.
5. Lekhan V.M., Slabkiy G.O., Shevchenko M.V. Stratehiia rozvytku systemy okhorony zdorovia: ukrainskyi vymir [Strategy of development of health care system: Ukrainian dimension]. Ukraine. The nation's health. 2010; 1 (13): 5–23.

Дата надходження рукопису до редакції: 15.12.2019 р.

Мета роботи: дослідити та провести аналіз стану організації високоспеціалізованої гематологічної допомоги на рівні Сумської області та встановити рівень задоволеності нею пацієнтів.

Матеріали та методи. Матеріалами дослідження слугували дані галузевої статистичної звітності в Сумській області за період 2014-2018 років та результати соціологічного дослідження серед 183 пацієнтів гематологічного відділення Сумської обласної клінічної лікарні. Під час дослідження використано медико-статистичний, соціологічний методи та метод структурно-логічного аналізу.

Результати. Високоспеціалізована гематологічна допомога дорослому населенню Сумської області надається на базі обласної клінічної лікарні в штатному розписі якої введено 5 посад лікарів-гематологів. В 2018 році було консультовано 3185 (48,0%) пацієнтів, які проживають в містах та 1250 (26,9%) в сільській місцевості та 2195 (33,1%) пацієнтів, які отримували лікування в ЗОЗ області. Повністю підготовленими до консультації були 91,9% пацієнтів, які скеровані лікарями-гематологами штатними та повністю не підготовленими 36,2% із тих, що скерованими лікарями-гематологами позаштатними і 60,3% – скеровані лікарями-спеціалістами. Встановлено тенденцію до збільшення кількості стаціонарно пролікованих хворих та високий рівень використання госпітальних ліжок (354,6 днів на рік), при тенденції до зменшення показників середнього перебування пацієнтів на ліжку (12,6 дня) та госпітальної летальності (0,32%). В статті наведено дані соціологічного дослідження щодо їх оцінки доступності та якості високоспеціалізованої гематологічної допомоги.

Висновки. В статті наведено дані про стан організації високоспеціалізованої гематологічної допомоги на рівні Сумської області та рівень задоволеності нею пацієнтів стаціонарного гематологічного відділення обласної клінічної лікарні. Дані дослідження мають бути враховані в процесі оптимізації гематологічної служби в області в процесі реформування галузі охорони здоров'я.

Ключові слова: Сумська область, високоспеціалізована гематологічна допомога, організація, доступність, якість, оцінка.

Цель работы: изучить и провести анализ состояния организации высокоспециализированной гематологической помощи на уровне Сумской области и установить уровень удовлетворенности ею пациентов.

Материалы и методы. Материалами исследования послужили данные отраслевой статистической отчетности в Сумской области за период 2014-2018 годов и результаты социологического исследования среди 183 пациентов гематологического отделения Сумской областной клинической больницы. Во время исследования использованы медико-статистический, социологический методы и метод структурно-логического анализа.

Результаты. Высокоспециализированная гематологическая помощь взрослому населению Сумской области оказывается на базе областной клинической больницы, в штатное расписание которой введено 5 должностей врачей-гематологов. В 2018 году было проконсультировано 3185 (48,0%) пациентов, проживающих в городах, 1250 (26,9%) проживающих в сельской местности, и 2195 (33,1%) пациентов, находящихся на лечении в лечебных заведениях области. Полностью подготовленными к консультации были 91,9% пациентов, направленных штатными врачами-гематологами, полностью не подготовленными 36,2% из тех, кого направили внештатные врачи-гематологи, и 60,3% пациентов, направленных врачами-специалистами. Установлена тенденция к увеличению количества стационарно пролеченных больных и высокий уровень использования госпитальных коек (354,6 дней за год), при тенденции к снижению показателей среднего пребывания пациентов на койке (12,6 дня) и госпитальной летальности (0,32%). В статье приведены данные социологического исследования относительно оценки доступности и качества высокоспециализированной гематологической помощи.

Выводы. В статье приведены данные о состоянии организации высокоспециализированной гематологической помощи на уровне Сумской области и уровень удовлетворенностью ею пациентов стационарного гематологического отделения областной клинической больницы. Данные исследования должны быть учтены в процессе оптимизации гематологической службы в области в процессе реформирования отрасли здравоохранения.

Ключевые слова: Сумская область, высокоспециализированная гематологическая помощь, организация, доступность, качество, оценка.

Goal of research: to study and analyze the state of organizing highly specialized hematological care at the level of Sumy region and to establish the level of patients being satisfied with it.

Materials and methods. The data of sectoral statistical reporting in Sumy region for the period 2014-2018 and the results of sociological research among 183 patients of Hematology Department of Sumy Regional Clinical Hospital were used as the materials for research. Medico-statistical, sociological methods and method of structural-and-logical analysis were applied in the course of study.

Results. Highly specialized hematological care is provided to the adult population of Sumy region on the base of Regional Clinical Hospital in the staff of which 5 positions of doctors-hematologists are included. In 2018, 3185 (48.0%) patients residing in cities, 1250 (26.9%) residing in rural areas and 2195 (33.1%) patients treated in health care institutions of the region were consulted. 91.9% of patients who had been guided by staff hematologists were fully prepared for consultation, 36.2% of those who had been guided by freelance doctors and 60.3% of those who had been guided by doctors-specialists were completely unprepared for the consultation. The tendency to the increase of the number of in-patient treated patients and the high level of

hospital beds usage (354.6 days per year), with the tendency to decrease the average stay of patients on the bed (12.6 days) and hospital mortality (0.32%) is defined. The article provides the data of sociological research as for assessment of availability and quality of highly specialized hematological care.

Conclusions. The article provides data on the state of highly specialized hematological care organization at the level of Sumy region and the level of satisfaction of patients of the Hematology Department of the Regional Clinical Hospital being satisfied with care. These investigations should be taken into account in the process of optimizing the Hematological service in the region in healthcare reform.

Key words: Sumy region, highly specialized hematological care, organization, availability, quality, assessment.

Відомості про автора

Горох Володимир Васильович – головний лікар Сумської обласної клінічної лікарні; 40022, Україна, м. Суми, вул. Троїцька, 48.
+380 (50) 713-33-17, sokl_omo@email.ua.